

REPORTAGE Instrument helpt mensen met dementie en autisme contact te maken

Internationale erkenning voor zorginnovatie Crdl

Winnaar van de CES Innovation Award én een eervolle vermelding in Time Magazine. Het jaar 2023 kan niet meer stuk voor de makers van de Haarlemse zorginnovatie Crdl (Cradle, wieg). „Dit straalt af op iedereen die er een bijdrage aan heeft geleverd.”

Jacco van Oostveen

Haarlem ■ In een huiskamer in het woonzorgcentrum klinkt het geruis van de zee. In de verte het geluid van krijgende meeuwen. „De zee, daar hou ik toch zo van”, mijmert de oude dame. Ze heeft haar ogen gesloten en waant zich op het strand. Een geluismomentje op de gesloten afdeling van Schalkweide.

Haar linkerhand wordt vastgehouden door Dennis Schuivens, haar rechterhand door Mariëlle Peerenboom. Hun andere hand houden de mede-ontwerper van de Haarlemse ontwerpstudio Mergent en de dans- en muziektherapeute van Sint Jacob op de Crdl, de eivormige zorginnovatie die aanrakingen van mensen vertaalt in geluiden. Een uitvinding waarvoor de gebruikers elkaar nodig hebben. Het maakt de Crdl tot een hulpmiddel bij het persoonlijk contact maken voor mensen die moeite hebben met communicatie en/of sociale interactie, bijvoorbeeld mensen met dementie, autisme of een verstandelijke- of visuele beperking.

De grotendeels handgemaakte Crdl is zo ontworpen dat de klanken - in dit geval van het strand en de zee - alleen klinken als de cirkel van gebruikers gesloten is. „De Crdl lokt dus uit om dicht bij elkaar te komen, elkaar aan te raken”, vertelt Schuivens. „In de praktijk zie je daardoor dat mensen die elkaar niet zo goed kennen, toch contact gaan maken. Dat zorgt voor aandacht en

Ontwerper Dennis Schuivens, danstherapeute Mariëlle Peerenboom en een cliënte van Sint Jacob maken geluiden met de Crdl. FOTO UNITED PHOTOS/ROB VAN WIERINGEN

„ Dit straalt af op iedereen die een bijdrage aan de Crdl heeft geleverd

Mede-ontwerper Dennis Schuivens

genegenheid.”

Elke verschillende aanraking zorgt weer voor een ander geluid. De ontwerper kriebelt met zijn wijsvinger op de hand van de oude dame en het gefluit van vogeltjes klinkt. „Mooi, mooi”, zegt de bewoonster van Schalkweide.

Twinkeling

Danstherapeute Peerenboom werkt al een paar jaar met de Crdl en ziet de effecten die de innovatie heeft op de cliënten. „Bij de mantelzorgers zien we de grootste successen: de zoon of dochter die dankzij de Crdl

weer in contact komt met de vader of moeder met gevorderde dementie. Bij de cliënten zie je dat ze in het nu komen, want ze voelen zich gezien en aangeraakt. Een twinkeling, een glimlach. Soms komen er verhalen los.”

Wereldwijd zijn er ruim 1.500 Crdl's in omloop. Het elektronische instrument met houten omhulsel bestaat al zeven jaar, maar lijkt nu echt een vlucht genomen te hebben. Dit jaar won de innovatie de prestigieuze CES Innovation Award. Schuivens: „Toch bijzonder om tussen de uitvindingen van Sony en

Philips te staan.”

Als klap op de vuurpijl kreeg de Haarlemse uitvinding onlangs een eervolle vermelding in het beroemde Amerikaanse tijdschrift Time Magazine, dat jaarlijks een lijst van beste uitvindingen wereldwijd publiceert. „Het geeft voldoening om te zien dat de Crdl op zoveel plekken wortel schiet en mensen opnieuw met elkaar in verbinding brengt”, klinkt het trots uit de mond van de Haarlemmer. „Het is een bekroning op ons werk waar we trots op zijn. Dit straalt af op iedereen die een bijdrage aan de Crdl heeft geleverd.”

Bouw penthouses Brinkmann Passage mag doorgaan

Joost Verhagen

Haarlem ■ De bouw van vijf penthouses op het dak van de vroegere Brinkmann Passage kan doorgaan. Dat heeft de Haarlemse bestuursrechter besloten in de zaak die erfgoedvereniging Heemschut had aangespannen over de bouw van de penthouses.

Volgens de rechtbank zijn de bezwaren die de Haarlemse erfgoedvereniging had aangedragen over de bouw van de woningen ongegrond en kan de bouw gewoon doorgaan.

De rechtbank stelt in het vonnis dat er geen dusdanige aantasting is van het beschermde stadsgezicht,

dat de omgevingsvergunning niet verleend had mogen worden. Dat baseert de bestuursrechter op basis van Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit en uitlatingen van de stedenbouwkundige en architectuurhistoricus op zitting.

Zichtbaar

Een belangrijk punt van discussie tussen Heemschut en de gemeente waren de zichtlijnenstudies die ter voorbereiding van de bouw zijn gedaan. De erfgoedvereniging stelt dat de penthouses op bepaalde plekken wel degelijk zichtbaar worden en dat deze niet in de studies van de architect zijn opgenomen.

Heemschut stelt in een reactie op

het vonnis dat de rechter heeft geoordeeld dat het besluit over de vergunning op een juiste manier is genomen, maar dat er daardoor niet inhoudelijk naar de bezwaren tegen

Rechter: bezwaren erfgoedvereniging zijn ongegrond

de penthouses gekeken is. De vereniging heeft aangegeven na te denken over een eventueel hoger beroep. Daar heeft Heemschut zes weken de tijd voor.

2022: Hijsen van de grote kraan op het Brinkmann-complex.

ARCHIEFFOTO